

המאיר לארץ

ניצוצי אור יקרים המאירים ומלהיבים לב האדם לאבינו שבשמים, מלוקט מהספר הקדוש 'אור לשמים' מנשיא נשיאי הלוי איש אלקים אספקלריא המאירה' הרה"ק רבי מאיר הלוי מאפטא זי"ע

ניצוצי אור

יכול אתה לשמות, כדי שתשמעון את המשפטים האלה [והיינו שיש צורך בשמחה שאינה של מצוה, כדי לפתוח אל הלב שיוכל ללמוד ולקיים את התורה], וכדאיתא בגמרא (שבת ל, ב) 'רבה מקמי דפתח השמעתתא וכו' יעוין שם, עד כאן דבריו.

עוד נראה לפרש [הפסוק 'והיה עקב תשמעון'], כי 'עקב' הוא מספר 'ענבים', היינו **מי שמקבל על עצמו עול מלכות שמים, אף על פי שעדיין אינו בשלימות, אבל יש לו רצון לעבוד הבורא ברוך הוא בלב שלם**, והפסוק מסייענו, שאמר 'תשמעון', ולא אמר 'תעשו', ולשון 'תשמעון' מורה על רצון כדברינו הנ"ל [שהפסוק 'עקב תשמעון' הכוונה לפתיחת הלב ורצון לעבודת ה'], אז יזכה לטעום מסוד 'יין המשומר בענביו' [זוה"ק ח"ב קמז, א].

זה פירוש הכתוב [בפרשתנו]: 'עקב' - היינו שתזכה ליין המשומר בענביו' מספר 'עקב', על ידי שיש לך רצון לעבודתו יתברך, וזהו 'אשר שמע אברהם בקולי' [שגם כאן כתוב לשון שמיעה ולא לשון עשייה]. 'וישמור משמרתו' - עוד תזכה שתוכל להמשיך רחמים על נשמות שהם בחינת נוקבא [בחינת הלשון 'שמירה' היא לנקבות, כמבואר במדרש (במ"ד נשא יא, ב) על הפסוק בברכת כהנים (במדבר ו, כד) 'וישמר' "בבנות צאריכות שמירה"], תוכל לשמור אותם ולהגין עליהם. (פרשת תולדות)

שבת וראש חודש

ונוכל לומר שאברהם ויצחק אבינו רומזים לשבת וחודש, אברהם רומז לחודש, כי אברהם ושרה נתחדשו אחרי זקנותם ונהפכו לבחורות, כמו כן החודש נתחדש.

ויצחק רומז לשבת קודש, כי יצחק הוא לשון צחוק מחמת שבשבת קודש הוא עת שמחה וחדוה שיש עליית עולמות, ואף על פי כן צריך האדם שלא לשכוח יראתו יתברך שמו, וזהו 'עבדו ה' בשמחה' (תהלים ק, ב) 'ועבדו את ה' ביראה' (תהלים ג, יא), כי צריך לשניהם, וכבר פירשו חז"ל (ברכות ל, ב) 'במקום גילה שם תהיה רעדה'.

ופירוש הדבר בטוב טעם ודעת, כי הניקוד של שמחה והניקוד של יראה הם שווים... כי שניהם עולים למקום אחד. (פר' תולדות)

עבודת ה'

יצר הרע מפתה את האדם שאינו ראוי לעבודת ה' ולכן צריך להפקיר עצמו לרצון ה' כמו האבות הק'

ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק (כה, יט).

ונראה לפרש דאיתא בגמרא (אצלנו בתנא דבי אליהו רבה פכ"ה) 'חייב אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי', [קשה להבין מאמר זה] היאך אפשר להיות [כמו] האבות הקדושים.

אבל באמת הוא, אף על פי שבעצם אי אפשר להיות כאבות הקדושים, אבל על כל פנים כל אחד לפי ערכו צריך להמשיך על עצמו קדושת האבות, וכך שמעתי מכבוד אדמו"ר מוריניו הרב **יעקב יצחק [מלובלין]** זצלה"ה, במה שאדם עוסק באיזה מחשבה משם יש לו הארה.

ויש בעולם נשמות קדושים וגדולים שיש להם כח גדול לתקן העולמים, ועל ידיהם יהיה המשכת השפע לישראל, והיצר הרע עושה להם מסך חס ושלום באמרו אין אתה ראוי לזה, ומכניע לבבו עד שמבטלו מכל וכל חס ושלום, ולזה צריך התחכמות גדול שלא ישמע לעצתו, ולהפקיר עצמו לעשות רצון הבורא ברוך הוא כמו שמצינו באבות, וזה 'מתי יגיע מעשי למעשי אבותי'.

והאדם הרוצה לתקן נשמתו באמת, צריך להיות כל רצונו וחפצו בלתי לה' לבדו, ושלא ישיגח על עניני עצמו, והיה בחינת הפקר, כמאמר חז"ל (נדרים נה, א על הפסוק במדבר כא, יח) 'ממדבר מתנה' כו", וכשרואה השי"ת כוונתו ומחשבתו הטהורה אזי נותן לו השם יתברך נתיבות חכמה להמשיך רחמים בעולם, וממילא בא עליו גם כן, כאשר פירשתי 'וברדת הטל' וכו' (במדבר יא, ט) עיין שם.

כי תקונו של אדם הוא דוגמא וכעין שהיה בעת בריאת עולם... ותחילה עלה במחשבה לברוא במדת הדין חס ושלום, וראה שאין העולם מתקיים שתפו למדת הרחמים (רש"י א, א), כמו כן כשאדם מתחיל לתקן נשמתו כנ"ל, והוא בבחינת מדת הדין, שמפקיר עצמו, אבל אין זה קיום העולם, ונותן לו השם יתברך רחמנות בלבו שיהא ממשך רחמים על כנסת ישראל, ואף על פי כן יהא דבוק בהבורא ברוך הוא.

זה פירוש 'ואלה תולדות יצחק', דהיינו כשאדם רוצה להוליד עצמו ולתקן נשמתו, אז הוא בחינת יצחק מדת הדין, ואחר כך מושך עליו השם יתברך חוט של חסד, וזה פירוש 'בן אברהם' [שמורה על מדת החסד כידוע], ו[כמו כן] על ידי מדת אברהם יכול להשיג יראת התרוממות, וזה 'אברהם הוליד את יצחק'. (פרשת תולדות)

צדיקים

הבא אל הצדיק בזקנותו כשכבר אין לו כח להוריד עצמו אליו נפעל עניניו ע"י השכינה

ואברהם זקן בא בימים וה' בירך את אברהם בכל (כד, א).

נראה לפרש, דהנה הצדיק כשהוא בבחורותו, הוא מרכיץ עצמו ויט שכמו לסבול עם האנשים עם בני ישראל הבאים אליו, להגביהם ולהאירם, וכמו שמצינו באברהם אבינו ע"ה שהיה מגייר אנשים ושרה מגיירת נשים (במ"ד יד, ט), וצדיק כשהוא בזקנותו קשה עליו מאוד טרדת בני אדם להרכין עצמו אליהן, רק מחמת שהשכינה עמו תדיר, ממילא נפעל כל עניני בני אדם הבאים להצדיק.

זה פירוש הכתוב 'ואברהם זקן בא בימים', והיה קשה עליו מאוד טרדת בני אדם, וה' בירך את אברהם, [את] פירוש הטפל לאברהם, [היינו אדם] שהיה מדבק ומחבר עצמו לאברהם, היה מתברך על ידי מה, 'בכל', מחמת שהשכינה [שאחד מכינוייה הוא 'בכל' (קהלת יעקב ערך בכל)] היתה עם אברהם, [ולכן] היה נפעל ממילא עניני בני אדם.

(פרשת חיי שרה)

שמחה ורצון

יש צורך בשמחה לפתוח את הלב לעבודת ה' גם מי שרק רוצה לעבוד את ה' יזכה ליין המשומר

עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמרתו (כו, ה).

ונקדים לפרש הפסוק (דברים י, יב) 'והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה', ושמעתי מכבוד אדמו"ר מוריניו הרב **יעקב יצחק [מלובלין]** זצלה"ה פירושו, [דהנה] 'והיה' [הוא] לשון שמחה (בר"ר מב, א), ו'עקב' לשון סוף, היינו שמחה שהיא בחינת עקב, שאינה של מצוה כל כך, אף על פי כן

מה שאדם מושך טל העליון על כנסת ישראל שנקראת 'מחנה לילה', אם כוונתו לזה, יורד גם כן המן עליו, כי המברך מתברך.

ג] זה לשון הגמרא: "דרבה מקמי דפתח להו לרבנן אמר מילתא דבדיחותא ובדחי רבנן [ונפתח לבם מחמת השמחה (רש"י)] לטוף יתיב באימתא ופתח בשמעתא".

נחליאל, וכיון שנחלו אל עולה לגדולה, שנאמר 'ומנחליאל במות', וראה שם עוד.

ב] זה לשון רבינו שם (פר' בהעלותך ד"ה 'זהמן כוער גז הוא'): "וברדת הטל על המחנה לילה ירד המן עליו" (במדבר יא, ט), כלומר בהמשכת

[א] זה לשון הגמרא: "מאי דכתיב 'וממדבר מתנה וממתנה נחליאל ומנחליאל במות', אמר ליה [רבא לרב יוסף], כיון שעושה אדם את עצמו כמדבר שהוא מופקר לכל, תורה ניתנה לו במתנה, שנאמר 'וממדבר מתנה', וכיון שניתנה לו במתנה נחלו אל, שנאמר 'וממתנה

נעימות האור

פרשת חיי שרה

תלמידי חכמים ותומכיהם כולם שווים לטובה

ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה (כג, א).

'חיי שרה' רומז לתמכי אורייתא שהם מחיים ומשפיעים להתלמידי חכמים, [ועליהם אומר הכתוב ש]יהיה נשפע להם גם כן ממאה שנה וכנ"ל [ראה בפנים הספר שביאר ש'מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים' רומזים על השפעה ממקום גבוה מאוד]. 'שני חיי שרה', ופירש רש"י 'כולן שווין לטובה', [ויש לומר הכוונה] דהיינו שיהיו שניהם [תלמיד חכם ותומכו] שוין, להתלמידי חכמים ולהמשפיעים יהיה שפע וברכה וכל טוב אמן.

כששמע לבן שמרבקה יצא עשוי הסכים לשידוך

ותאמר אליו גם תבן גם מספוא רב עמנו גם מקום ללון (כד, כה).

נראה לי שזה רומז על עשו ששאל את אביו היאך מעשרין את התבן (בר"ר טג, י). ו'מספוא' לשון 'ספי לתורא' [הלעיטהו תורה כשור שאתה מלעיטו ואובסו מאכל] (כתובות ג, א וברש"י שם). כמו שאמר עשו (כה, ז) 'הלעיטני נא'. ו'מקום ללון' רומז ליעקב כמו שנאמר (כה, יא) 'ויפגע במקום וילן שם'.

וזה 'כשמעו את דברי רבקה אחותו' (כד, ל), היינו כשמעו את דברים שאמרה 'אם תבן גם מספוא, שרומז לעשו, היה מסכים תיכף על הדבר זה, והוא חשב שבכוחו ובכח עשו יוכל לו ליעקב, לכן הסכים ומיד אמר 'קח ולך' (שם, נא), וק"ל.

פרשת תולדות

רבקה רצתה שעשיו יהיה תלמיד חכם לכן אהבה תלמידי חכמים

ויתרוצצו הבנים בקרבה ותאמר אם כן למה זה אנכי ותלך לדרוש את ה' (כה, כב).

ולכאורה קשה, דאיתא (ראה תרגום אונקלוס כד, יג) שאמנו רבקה היתה נביאה, ומה היה לה לילך אצל נביא. והפירוש הוא כך, כי באמת היתה יודעת שתאומים בבטנה, וגם עשו הרשע הוא הבכור, כי רוב בנים הולכים אחר אחי אם (ב"ב ק, א), זה לבן, ועשו הוא הרוב [בנים שהולך אחר אחי האם], כי הוא הבכור ונוטל פי שנים (יבמות מ, א), ורצונה היה לתקן גם אותו.

ודרוש חז"ל (פסחים כב, ב) 'את ה' אלקיך [תירא] [דברים ג, יג] לרבות תלמידי חכמים, ולפיכך 'ותלך לדרוש את ה'', דהיינו שרצונה היה לדרוש את ה'', מה שכתוב 'ואהבת את ה' [דברים ג, ה] לדרוש גם כן זה הא'ת' לרבות תלמידי חכמים [וזה הכוונה, 'ותלך לדרוש את ה' שהתחילה לאהוב תלמידי חכמים], [והרי ידוע מאמר חז"ל (שבת כג, ב) 'מאן דרחים רבנן הוויין ליה בנין רבנין' [מי שאוהב תלמידי חכמים יהיו לו בנים תלמידי חכמים], [ועל ידי כך חשבה ש]יהיה עשו גם כן טוב, וק"ל.

בעת שמחת נישואין נשפע פרנסה וכל טוב

ויעש להם משתה ויאכלו וישתו (כו, ל).

דהנה שמעתי מכבוד אדמו"ר הרב ממעזבוש [מעזיבו, ולכאורה הכוונה לבעל 'אוהב ישראל' שכיח במעזיבו] אחר שעזב את אפטא לטובת רבינו כידוע] כאשר האדם עושה איזה נישואין לבניו משם באה לו פרנסה, ומצאתי רמז לזה בזה הפסוק 'ויעש להם משתה' - דהיינו שעושה חתונה לבניו. 'ויאכלו וישתו' - באה לו פרנסה וכל טוב.

תולדות ה'אור'

לרגל יומא דהילולא קדישא של הרה"ק ר' צבי הירש הכהן מרימנוב ז"ע (א' דר"ח כסלו) ששימש בקודש אצל רבו הקדוש רבי מנחם מענדל מרימנוב ז"ע [שהיה מגדולי תלמידי הרבי ר' אלימלך ז"ע, ורבינו ה'אור לשמים' מביא בספרו כמה פעמים מדברות קדש], ואחר פטירת רבו הק' המשיך את דרכו בקודש.

וכן מסופר (בספר דור דעה עמ' רפב) הרה"ק מורנו רבי מאיר בעל מחבר ספר 'אור לשמים', כשנסע פעם לארץ הגר דרך העיר רימנוב, נפגש שם עם הרה"ק ר' צבי הירש, [כנראה היה זה בתחילת הנהגתו], ואמר לו רבינו, "הנה רבך הרבי ר' מנחם מענדל ז"ע היה עמוד העבודה שבלב זו תפילה, יראה כמוהו להחזיק ולחזק עמוד זה", ואכן ידוע שכך היה שהרבי ר' הירש החזיק בעמוד העבודה 'העריך הכהן את האש על מזבח' לבו הטהור ותפלתו היתה בהתלהבות גדולה, אשר צדיקי הדור ההוא השתוממו מרוב עבודתו בעת התפילה.

בספר מבשר טוב (עמ' יג) מביא עובדה שאירע עם מחברתו הטהורה של הרבי ר' הירש בצל קדשו של רבינו, וכה מספר, הרבי ר' הירש היה מסתופף הרבה בצל הקודש של הרה"ק ר' נתנלי צבי מראפשיץ ז"ע, פעם אחת בעת שהיה צריך להשיא את בתו, ולרש אין כל, המשיך במנהגו מאז לשהות בצל הרה"ק מראפשיץ, אשתו הרבנית כשראתה שאין מנוס ואין בידיה להכין כל צרכי הכלה והחתונה, החליטה לנסוע ביחד עם הכלה למדינת פוילן שם גרה משפחתה, וקיוותה שהם יעזרו אותה במצוות הכנסת כלה.

בדרכה לפוילן הגיעו לעיר הגדולה לאלקים קראקא, וכיון שחשכה עליהם הלילה, בקשו מקום ללון, אך מכיון שלרש אין כל, ואין בידו אפילו פרוטה לפרוטה, עמדו ברחובה של עיר כאובדי עצות, בסוף החליטו להיכנס לבית מלון הקרוב, שם הזמינו חדר, והרבנית חשבה בליבה שבלית ברירה תלך אחר כך לבתי הנדיבים שבקראקא לבקש נדבה, מיד אחר שסידרה כל חפציה בבית המלון יצאה לרחוב, וניגשה לאחד הבתים הגבוהים, בתקווה שבוודאי תמצא שם איש עשיר אשר יתן לה נדבה.

בעלותה על מדרגות הבית, והנה חושך אפילה שוררת במקום, פתאום שמעה קול מצעדי גבר היורד מלמעלה, והאיש הזה שואל בקול מי זאת עולה, ענתה הצדיקת במרת נפשה, אנכי אשה עצובה המבקשת עזרה בצרתה, אמר לה האיש, אל תעלי עד למעלה, הנני בעל הבית ואתן לך פה, הוציא האיש מטבע מכיסו ונתנה לה.

ביציאתה החוצה לרחוב ניגשה אל המנורות שדלקו שם, לראות ערך המטבע שנתן לה הגביר, לתמהונה ראתה שהוא מטבע זהוב אדום, ששווה הרבה מאוד, מיד הסתובבה לחזור אל האיש שחשבה אולי משגה הוא, שהאיש רצה לתת לה מטבע נחושת, ובטעות הוציא מטבע זהב, אך היא לא מצאה שום איש במקום, הבינה שלא דבר ריק הוא וחזרה אל בית המלון בשמחה, וכך היתה לה כסף להוצאות המלון והמשך הדרך.

ויהי בהשכמת הבוקר נסעו עם עגלון לכיוון מדינת פוילן, שם עצרו בעיר אפטא מקום מושבו של רבינו, בהגיעם לשם נכנסו אל רבינו, ומיד כשנכנסה עמד מכסאו לכבודה, וציוותה להרבנית שלו לכבדה ולספק כל צרכיה. באי בית רבינו המה ראו כן מהו, מה זה ועל מה זה כיבדה רבינו בכבוד מלוא חפניים, כשרבינו ראה אותם משתוממים, אמר להם: "מה תשתוממו ומה תתמהו, אשה שזכתה לראות את אליהו הנביא ולקחה מידו מטבע של זהב לא אקום מפניה ולא אכבדה?" (ראה שם הסיפור בהרחבה גדולה).

הגליון יוצא לאור על ידי

מכון 'המאיר לארץ'

להפצת תורת ה'אור לשמים' ז"ע

לתרומות והנצחות, לקבלת העלון, ולהערות והארות

פנה למכון:

053-3188564

או בכתובת האימייל:

mailech8564@gmail.com

לעילוי נשמת

הרה"ג ר' שמעון יחזקאל

יעקובוביץ זצ"ל בן הרה"ח ר'

יעקב הי"ד

גאב"ד וואדקערט

נלב"ע א' דר"ח כסלו תשד"ם לפ"ק

הונצח ע"י נכדו

לעילוי נשמת

הרה"ג ר' שלמה יוסף בן

הרה"ח ר' יחיאל ווייזער ז"ל

מו"ץ ומוהל ק"ק שומרי הדת אנטווערפן

נלב"ע א' דר"ח כסלו תשמ"ז לפ"ק

הונצח ע"י נכדו

לעילוי נשמת

כ"ק מורן הגה"ר ר' מרדכי

בן הרה"ק ר' "שכר דוב" מבעלזא ז"ע

אבדק"ק בילגורייא

נלב"ע כ"ה חשוון תש"י לפ"ק

הונצח ע"י מוקיר זכרו